

İstanbul Sanayi Odası
Basın Bülteni

Fukuyama: “Türkiye’nin sürdürülebilir büyümesi, demokrasiye bağlı”

İSO 12. Sanayi Kongresi’nde konuk konuşmacı olarak katılan Stanford Üniversitesi Siyasal Bilimler Profesörü Francis Fukuyama, sözlerine Soma’da ölen madenciler için başsağlığı mesajı ile başladı.

“Kalkınma Modelleri ve Jeopolitiğin Geri Dönüşü” başlıklı konuşmasında Fukuyama, dünyanın Soğuk Savaş sonrasında iki dönem bitirdiğini ve şu anda zorlu olan üçüncü bir döneme girmek üzere olduğunu belirtti. Fukuyama, yeni dönemde gelişmekte olan piyasaların, küresel ekonomide baskın olmasının sonuna geldiğinin görüleceğini dile getirdi.

Türkiye’nin büyüme modelinde sorunlar var

Konuşmasında Türkiye’nin kalkınma modelini değerlendiren Fukuyama, gelişmekte olan ülkeler arasında yer alan Türkiye’nin büyüme modelinin, yabancı yatırıma dayalı olduğu için birtakım sorunlar teşkil ettiğini vurguladı. Fukuyama, “Türkiye’de tasarruf oranı oldukça düşük. İnsan sermayesine yatırım yeterince yok” diye konuştu.

Türkiye’nin ciddi bir dönüm noktasında olduğunu belirten Fukuyama, “Orta gelir statüsünü başarıyla elde ettiniz. Yüksek gelir statüsüne geçmek bir ülke için farklı gelişmeler gerektirir. Türkiye’de orta sınıf, oransal olarak Çin’den daha fazla. Son dönemde Hükümet’e yönelik protestolar, sosyal bir küresel orta sınıfın yükselişinin kanıtı niteliği taşıyor. Siyasi sürdürülebilirlik, katılımı destekleyen bir niteliğe kavuşmalı. Türkiye, şimdiye kadar oluşturduğu herkese açık siyasi sistemi daha da geliştirecektir. Ekonomik büyüme, bu anlayışla mümkün olacak” dedi.

Sürdürülebilir büyüme, siyasi demokrasiye bağlı

Konuşmasında İSO’nun Kongre Bildirgesi’ni bütünüyle okuduğunu ve yapılan tespit ve önerilere katıldığını da belirten Fukuyama, Türkiye’de sürdürülebilir ekonomik büyümenin demokrasinin sürdürülebilirliğine bağlı olduğunu söyledi. Ekonomik rekabet için siyasi demokrasinin gerektiğine işaret eden Fukuyama, bildirmede yer alan özellikle iletişim teknolojileri ile hayatın her boyutunun kolaylaştırılması, kadın istihdam, girişimci sayısı ve nitelikli beşeri sermayenin artırılması konularını desteklediğini söyledi.

Fukuyama, Twitter, Facebook gibi sosyal medya araçlarının belli kişilerin siyasi amaçlarına hizmet etmeyeceğini belirterek, “Günümüzde güç tamamen bilgiye dayalıdır. Bilgiyi elinde

tutan, gücü de elinde tutar. Sosyal medya araçları da bilgiyi çok kişiye ve ucuz sunduğu için dünyada örgütlenmeyi sağlamaktadır” dedi.

Türkiye’de kadınların işgücüne daha fazla katılması gerektiğini belirten Fukuyama, şunları söyledi:

“Eğer bir toplum kadınların ekonomiye katılmasını bloke ederse kendini iş gücünün yüzde yüzde 50’sinden mahrum bırakır. Günümüzde kadınlar erkeklerden daha iyi eğitim almaktadır. Daha iyi eğitim almış yüzde 50’yi ekonominin dışında tutmak önemli bir gücü engellemektir. Bildirgede de önerildiği gibi bunun sadece hoşgörü gösterilmesi değil cesaretlendirilmesi gerekmektedir. Nitelikli beşeri sermaye, bütünsel kalkınmanın ve onun başlıca unsurları olan teknolojik gelişmelerin en önemli unsurudur. Türkiye’nin beşeri sermayesini hızla geliştirmek için bütünsel bir stratejiye ihtiyacı vardır.”

Çin’in büyümesi sürdürülebilir değil

Konuşmasında küresel ekonomideki kalkınma modellerinden de bahseden Fukuyama, ekonomik mucize gerçekleştiren Çin’in 2008 krizinden yara almadan kurtulmasını, hükümetin altyapıya ciddi kaynak ayırmasına bağladı. Bununla birlikte Çin modelinin uzun vadede zorlukları olacağına değinen Fukuyama, “Çin’in büyümesinin sürdürülebilir olacağını düşünmüyorum. Gelecek 10, 20 belki 30 yıl içinde bu büyüme sürdürebilir olmayacak” diye konuştu.

Çin’in eski ihracata dayalı modelin yerine daha çok iç tüketime dayalı modele geçmeyi düşündüğünün altını çizen Fukuyama, “Bunun için ciddi sorunlarla karşı karşıyalar. Örneğin ülkede kırsal kesimde yaşayan 500 milyon civarındaki yoksul kesimin işgücüne katılımı direkt mümkün değil. Hükümetin bu insanları kırsal kesimden alıp apartman dairelerine yerleştirmesiyle piyasaları geliştirmesi mümkün olmayacak” dedi.

Tarım toprağının yüzde 20’sini sanayi kirletti

Çin’in siyasetten ekonomiye yüzleşmesi gereken çok sorunu olduğunu belirten Fukuyama, şunları söyledi:

“Çin’deki tarım toprağının yüzde 20’si, gıda üretiminde kullanılamayacak ölçüde sanayiden dolayı kirlenmiş durumda. Bunun sağlık ve üretkenlik açısından çok ciddi olumsuz etkisi olacak. Çin hükümetinin tek hedefi büyüme olduğu için geri kalan her şey ihmal edilmiş. Hükümet, ekonomik büyüme yüksek kaldığı sürece insanların mutlu olacağını ve partiyi destekleyeceğini düşünüyor ancak büyüme sonsuza kadar devam edemez. Şu anda büyüme yüzde 7,4 e düşmüş durumda. Ve yüzde 5 ile 6 dan fazla yıllık büyüme sağlamaları mümkün görünmüyor. Orta sınıfın siyasi değişimin lokomotif olduğu değinen Fukuyama, “Bu dünyanın her yeri için geçerli. Çin’deki 300 ila 400 milyon arasındaki orta sınıf, taleplerini hükümete iletmekte oldukça etkili. Hükümetin istikrarı da bu taleplere ne kadar cevap verebileceğine bağlı. Çünkü Çin zenginleştikçe sosyal olarak geliştikçe bu talepler de gelişecek.”